

12. Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání a škol

12.1 Metodika, zdroje dat a srovnatelnost výsledků

Hlavním zdrojem dat o vyjíždce a dojíždce do zaměstnání a do škol jsou tři vzájemně provázané otázky na sčítacích formulářích: místo pracoviště nebo školy, frekvence vyjíždky a dopravní prostředek používaný pro cestu na pracoviště nebo školy. Otázku na místo pracoviště nebo školy vyplňovaly zaměstnané osoby (včetně pracujících důchodců, pracujících studentů a osob na mateřské dovolené) a nepracující žáci a studenti. U pracujících studentů se zjišťovalo místo pracoviště. Frekvence vyjíždky byla zjišťována pouze u vyjíždějících osob, dopravní prostředek byl kromě vyjíždějících osob zjišťován navíc i u osob, které uvedly, že mají zaměstnání bez stálého pracoviště. Na formuláři bylo možné vybrat jeden hlavní dopravní prostředek používaný pro nejdelší část cesty a až dva další dopravní prostředky používané ke zbytku cesty. Do vyjíždějících osob jsou zahrnuty případy, kdy respondent uvede, že se jeho místo pracoviště nebo školy nachází na adrese v Česku, která není totožná s místem jeho obvyklého pobytu nebo v zahraničí.

Data ze sčítacích formulářů byla dále ve zpracování doplněna o data z administrativních zdrojů, která byla využita především u osob, za které nebyly údaje ze sčítacích formulářů plně k dispozici. Využity byly údaje o adresách ekonomických subjektů a škol pro doplnění místa pracoviště nebo školy. Naopak údaje o frekvenci vyjíždky a použitém dopravním prostředku nejsou v administrativních zdrojích k dispozici.

Srovnatelnost údajů o vyjíždce a dojíždce do zaměstnání a do škol se SLDB 2011 je omezená, neboť byla ve Sčítání 2021 uskutečněna zásadní metodická změna. Zatímco v roce 2011 se u pracujících studentů zjišťovalo místo školy, v roce 2021 se u těchto osob zjišťovalo místo pracoviště. Srovnatelnost údajů dále omezuje rozhodnutí nezjišťovat časovou délku vyjíždky. Tato otázka byla v roce 2021 ze sčítacích formulářů zcela vyřazena.

Tab. 12.1 Porovnání vybraných údajů ze sčítání 2011 a 2021

Ukazatel	2011	2021
Obvykle bydlící obyvatelstvo celkem	10 436 560	10 524 167
zaměstnaní	4 580 714	5 290 071
nepracující žáci a studenti	1 446 138	1 465 320
nezjištěná ekonomická aktivita	571 064	130 024
vyjíždějící do zaměstnání	2 062 124	3 642 644
zaměstnaní bez stálého pracoviště	232 986	493 756
nezjištěné místo pracoviště	1 526 938	142 133
vyjíždějící do školy	783 952	1 430 889
nezjištěné místo školy	539 458	33 403

Pozn.: Nezjištěné místo pracoviště/školy se vztahuje na úroveň obce

Jednou z důležitých charakteristik dat o vyjíždce a dojíždce do škol a zaměstnání z předchozího sčítání je vysoká nezjištěnost místa pracoviště a školy na úrovni obce, která více než desetinásobně převyšuje nezjištěnost na úrovni obce ve Sčítání 2021 a je jedním z hlavních důvodů náhlého nárůstu počtu vyjíždějících osob do práce nebo školy, který je patrný v tab. 12.1. Počet vyjíždějících do práce nebo školy se během desetiletého období téměř zdvojnásobil. Významně se ve Sčítání 2021 podařilo snížit i nezjištěnost ekonomické aktivity obyvatel, což přispělo k nárůstu celkového počtu osob, u kterých je zjišťováno místo pracoviště nebo školy. Z důvodu významné disproporce v míře nezjištěnosti jsou údaje o vyjíždce a dojíždce do zaměstnání a do škol jen velmi těžko srovnatelné.

12.2 Základní charakteristiky vyjížd'ky a dojížd'ky do zaměstnání a do škol

Více než 3,5 milionu osob vyjíždělo za prací v rámci Česka, což představuje 67,5 % všech zaměstnaných osob. Tento podíl se v krajích pohyboval mezi 57,7 % (Karlovarský kraj) a 70,1 % (Moravskoslezský kraj). Karlovarský kraj je kromě relativně nízkého počtu vyjíždějících do práce v rámci Česka zajímavý i nejvyšším podílem osob vyjíždějících za prací do zahraničí. Celkem vyjíždělo za prací do zahraničí přes 74 tisíc osob, z toho v Karlovarském kraji přes 11 tisíc. Počet osob pracujících na adrese obvyklého pobytu překročil 1 milion a celkem se jedná o 19,1 % všech zaměstnaných osob. Na úrovni krajů byl podíl osob pracujících na adrese obvyklého pobytu nejvyšší v Karlovarském kraji (22,6 %) a naopak nejnižší v Jihomoravském kraji (17,6 %). Necelých půl milionu osob mělo zaměstnání bez stálého pracoviště. Nejvýznamnější koncentrace osob se zaměstnáním bez stálého pracoviště je v Praze. Nejistěnost místa pracoviště byla ve Sčítání 2021 poměrně nízká, dosahovala 2,7 % zaměstnaných osob.

Tab. 12.2 Zaměstnaní podle místa pracoviště a krajů

Území	Zaměstnaní celkem	Na adrese obvyklého pobytu		Vyjíždějící v rámci ČR		Vyjíždějící do zahraničí		Zaměstnaní bez stálého pracoviště		Nejistěno	
		abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Česká republika	5 290 071	1 011 538	19,1	3 568 446	67,5	74 198	1,4	493 756	9,3	142 133	2,7
Hlavní město Praha	733 840	141 946	19,3	492 345	67,1	4 076	0,6	82 173	11,2	13 300	1,8
Středočeský kraj	726 887	129 193	17,8	502 551	69,1	3 382	0,5	71 851	9,9	19 910	2,7
Jihočeský kraj	314 154	67 611	21,5	199 043	63,4	9 255	2,9	29 025	9,2	9 220	2,9
Plzeňský kraj	295 810	54 151	18,3	197 492	66,8	10 630	3,6	24 448	8,3	9 089	3,1
Karlovarský kraj	130 956	29 633	22,6	75 549	57,7	11 108	8,5	10 113	7,7	4 553	3,5
Ústecký kraj	369 950	76 638	20,7	237 159	64,1	10 610	2,9	31 717	8,6	13 826	3,7
Liberecký kraj	213 877	44 983	21,0	140 180	65,5	1 879	0,9	19 108	8,9	7 727	3,6
Královéhradecký kraj	266 948	55 371	20,7	177 944	66,7	1 349	0,5	24 107	9,0	8 177	3,1
Pardubický kraj	255 984	49 736	19,4	175 012	68,4	1 375	0,5	23 067	9,0	6 794	2,7
Kraj Vysočina	246 077	48 735	19,8	166 914	67,8	1 803	0,7	22 756	9,2	5 869	2,4
Jihomoravský kraj	603 968	106 082	17,6	417 914	69,2	9 379	1,6	57 571	9,5	13 022	2,2
Olomoucký kraj	301 779	56 930	18,9	207 742	68,8	2 029	0,7	27 013	9,0	8 065	2,7
Zlínský kraj	278 753	52 932	19,0	192 159	68,9	2 325	0,8	24 987	9,0	6 350	2,3
Moravskoslezský kraj	551 088	97 597	17,7	386 442	70,1	4 998	0,9	45 820	8,3	16 231	2,9

Při podrobnějším pohledu na vyjížd'ku v rámci Česka je patrná převaha vyjížd'ky v rámci obce (43,1 % vyjíždějících v rámci Česka) a mimoobecní vyjížd'ky v rámci okresu (31,1 % vyjíždějících v rámci Česka). Mimoobecní vyjížd'ka v rámci kraje představovala 13,6 % vyjíždějících v rámci Česka a mimoobecní vyjížd'ka do jiného kraje představovala 12,1 %. Specifická je pozice Středočeského kraje, kde převažovala vyjížd'ka do jiného kraje (37,2 %) a naopak vyjížd'ka v rámci obce byla v porovnání s ostatními kraji velmi nízká. Zde je patrný vliv blízkosti Prahy, která představuje významnou koncentraci pracovních míst v regionu, a kam významná část obyvatel Středočeského kraje dojíždí za prací.

Tab. 12.3 Vyjíždějící do zaměstnání v rámci Česka podle krajů

Území	Vyjíždějící v rámci ČR celkem	Na jiné adrese v obci obvyklého pobytu		V jiné obci okresu		V jiném okrese kraje		V jiném kraji	
		abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Česká republika	3 568 446	1 539 021	43,1	1 110 573	31,1	486 879	13,6	431 973	12,1
Hlavní město Praha	492 345	447 273	90,8	x	x	x	x	45 072	9,2
Středočeský kraj	502 551	95 086	18,9	159 920	31,8	60 712	12,1	186 833	37,2
Jihočeský kraj	199 043	73 895	37,1	88 006	44,2	24 216	12,2	12 926	6,5
Plzeňský kraj	197 492	79 032	40,0	55 458	28,1	52 307	26,5	10 695	5,4
Karlovarský kraj	75 549	28 077	37,2	32 258	42,7	9 737	12,9	5 477	7,2
Ústecký kraj	237 159	84 536	35,6	93 894	39,6	31 584	13,3	27 145	11,4
Liberecký kraj	140 180	57 122	40,7	47 590	33,9	16 917	12,1	18 551	13,2
Královéhradecký kraj	177 944	64 705	36,4	75 941	42,7	18 925	10,6	18 373	10,3
Pardubický kraj	175 012	61 411	35,1	73 041	41,7	18 447	10,5	22 113	12,6
Kraj Vysočina	166 914	57 784	34,6	75 819	45,4	14 942	9,0	18 369	11,0
Jihomoravský kraj	417 914	185 188	44,3	104 127	24,9	110 125	26,4	18 474	4,4
Olomoucký kraj	207 742	75 863	36,5	92 602	44,6	21 869	10,5	17 408	8,4
Zlínský kraj	192 159	64 895	33,8	92 373	48,1	19 386	10,1	15 505	8,1
Moravskoslezský kraj	386 442	164 154	42,5	119 544	30,9	87 712	22,7	15 032	3,9

Školská vyjízdka představovala necelou třetinu celkového objemu vyjízdky (28,2 %). Více než 1,4 milionu nepracujících žáků a studentů vyjíždělo do školy v rámci Česka, jedná se o 97,1 % nepracujících žáků a studentů. Tento podíl byl ve všech krajích velmi vysoký, nejnižší byl v Karlovarském kraji, kde dosahoval 92,8 %, což je způsobeno především vyšší úrovní nezjištěnosti místa školy v porovnání s ostatními kraji. Počty žáků a studentů s místem školy na adrese obvyklého pobytu nebo v zahraničí byly napříč všemi kraji velmi nízké a podíly na celkovém počtu nepracujících žáků a studentů zanedbatelné. Nezjištěné místo školy bylo zaznamenáno u 33 403 nepracujících studentů a žáků, což představuje 2,3 % nepracujících žáků a studentů. Relativní míra nezjištěnosti místa školy se v krajích pohybovala mezi 1,1 % a 3,9 % s výjimkou Karlovarského kraje, kde dosáhla 6,3 %.

Většina žáků a studentů (61,2 %) vyjíždějících v rámci Česka měla adresu školy v obci obvyklého pobytu. Mimoobecní vyjízdka do školy v jiné obci okresu představovala 21,9 % vyjíždějících žáků a studentů v rámci Česka a mimoobecní vyjízdka do jiného okresu v rámci kraje 8,1 %. Do jiného kraje vyjíždělo 8,8 % žáků a studentů vyjíždějících v rámci Česka. Středočeský kraj se díky blízkosti Prahy vyznačoval vysokým podílem školské vyjízdky do jiného kraje (21,8 %) a naopak nejnižším podílem školské vyjízdky v rámci obce (45,1 %). Druhý nejvyšší podíl vyjízdky do školy v rámci obce po Hl. m. Praze byl zaznamenán v Moravskoslezském kraji, kde představoval 66,1 % z celkového počtu žáků a studentů vyjíždějících do školy v rámci Česka.

Tab. 12.4 Nepracující žáci a studenti podle místa školy a krajů

Území	Nepracující žáci a studenti celkem	Na adrese obvyklého pobytu		Vyjíždějící v rámci ČR		Vyjíždějící do zahraničí		Nezjištěno	
		abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Česká republika	1 465 320	1 018	0,07	1 423 060	97,12	7 839	0,53	33 403	2,28
Hlavní město Praha	167 620	96	0,06	161 522	96,36	2 196	1,31	3 806	2,27
Středočeský kraj	211 476	108	0,05	206 273	97,54	1 056	0,50	4 039	1,91
Jihočeský kraj	88 670	70	0,08	86 668	97,74	393	0,44	1 539	1,74
Plzeňský kraj	77 980	63	0,08	76 008	97,47	314	0,40	1 595	2,05
Karlovarský kraj	37 784	27	0,07	35 066	92,81	323	0,85	2 368	6,27
Ústecký kraj	111 319	108	0,10	106 707	95,86	482	0,43	4 022	3,61
Liberecký kraj	61 204	26	0,04	59 618	97,41	287	0,47	1 273	2,08
Královéhradecký kraj	75 596	87	0,12	72 331	95,68	220	0,29	2 958	3,91
Pardubický kraj	72 210	20	0,03	70 883	98,16	197	0,27	1 110	1,54
Kraj Vysočina	70 161	45	0,06	68 397	97,49	210	0,30	1 509	2,15
Jihomoravský kraj	164 674	108	0,07	160 497	97,46	880	0,53	3 189	1,94
Olomoucký kraj	87 418	49	0,06	85 256	97,53	293	0,34	1 820	2,08
Zlínský kraj	78 238	105	0,13	76 959	98,37	283	0,36	891	1,14
Moravskoslezský kraj	160 970	106	0,07	156 875	97,46	705	0,44	3 284	2,04

Tab. 12.5 Vyjíždějící do školy v rámci Česka podle krajů

Území	Vyjíždějící v rámci ČR celkem	Na jiné adrese v obci obvyklého pobytu		V jiné obci okresu		V jiném okrese kraje		V jiném kraji	
		abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Česká republika	1 423 060	871 068	61,2	311 508	21,9	114 863	8,1	125 621	8,8
Hlavní město Praha	161 522	156 189	96,7	x	X	X	x	5 333	3,3
Středočeský kraj	206 273	93 020	45,1	56 017	27,2	12 232	5,9	45 004	21,8
Jihočeský kraj	86 668	45 849	52,9	25 224	29,1	9 814	11,3	5 781	6,7
Plzeňský kraj	76 008	44 234	58,2	16 066	21,1	11 933	15,7	3 775	5,0
Karlovarský kraj	35 066	20 623	58,8	8 702	24,8	2 482	7,1	3 259	9,3
Ústecký kraj	106 707	66 796	62,6	25 323	23,7	8 048	7,5	6 540	6,1
Liberecký kraj	59 618	36 770	61,7	12 941	21,7	4 621	7,8	5 286	8,9
Královéhradecký kraj	72 331	39 131	54,1	20 064	27,7	6 172	8,5	6 964	9,6
Pardubický kraj	70 883	37 186	52,5	20 443	28,8	5 575	7,9	7 679	10,8
Kraj Vysočina	68 397	35 584	52,0	20 812	30,4	3 666	5,4	8 335	12,2
Jihomoravský kraj	160 497	100 189	62,4	30 844	19,2	23 129	14,4	6 335	3,9
Olomoucký kraj	85 256	48 500	56,9	24 549	28,8	5 815	6,8	6 392	7,5
Zlínský kraj	76 959	43 266	56,2	21 578	28,0	4 906	6,4	7 209	9,4
Moravskoslezský kraj	156 875	103 731	66,1	28 945	18,5	16 470	10,5	7 729	4,9

Pohled na vyjížděku do práce v kombinaci s věkem a pohlavím osob ukazuje na vyšší mobilitu za prací u mužů. Do zahraničí za prací vyjíždělo dvakrát více mužů než žen a výrazně více mužů než žen také

vyjíždělo za prací do jiného kraje nebo okresu. Naopak u vnitroobecní vyjížděky, kterou je možné z hlediska vzdálenosti obecně považovat za nejkratší, převažovaly ženy. Rozdíl mezi muži a ženami u vnitroobecní vyjížděky představoval téměř 120 tisíc osob. U věku je patrné snížení mobility za prací v nejstarší věkové kategorii osob starších 64 let. Téměř 80 tisíc osob v nejstarší věkové kategorii pracovalo v obci obvyklého bydliště, zatímco mimo obec vyjíždělo jen necelých 53 tisíc osob. U osob ve věku 20–39 let a 40–64 let mimoobecní vyjížděka za prací převažovala nad vnitroobecní vyjížděkou za prací.

Tab. 12.6 Vyjíždějící do zaměstnání podle místa pracoviště, pohlaví a věkových skupin

Místo pracoviště	Pohlaví		Věková skupina			
	muži	ženy	15–19	20–39	40–64	65 a více
Vyjíždějící do zaměstnání celkem	1 876 732	1 765 912	35 930	1 352 850	2 121 670	132 194
na jiné adrese v obci	710 250	828 771	14 541	559 010	886 110	79 360
v jiné obci okresu	571 728	538 845	11 843	376 213	693 797	28 720
v jiném okrese kraje	282 929	203 950	5 149	200 675	270 542	10 513
v jiném kraji	258 531	173 442	4 091	184 313	230 536	13 033
v zahraničí	53 294	20 904	306	32 639	40 685	568

U vyjížděky do škol jsou rozdíly mezi pohlavími jen málo patrné. Dochází pouze k mírnému snížení podílu mužů u vyjížděky na větší vzdálenosti, tedy vyjížděky do jiného okresu nebo kraje a vyjížděky do zahraničí. Naopak v případě vnitroobecní vyjížděky byl celkový počet mužů o 15 450 vyšší. Nejmladší žáci ve věku 6 až 14 let vyjížděli do školy většinou v rámci obce nebo do jiné obce v rámci okresu. Ostatní typy vyjížděky představovaly jen 5,7 % vyjíždějících žáků ve věku 6–14 let. U žáků ve věku 15–19 let dochází k navýšení významu vyjížděky do jiného okresu a kraje, kdy tyto dva typy vyjížděky představovaly 29,7 % vyjíždějících žáků a studentů ve věku 15–19 let. I ve věkové kategorii 15–19 let významně převládala vyjížděka v rámci obce nebo do jiné obce v rámci okresu. Zcela odlišný vzorec pozorujeme u žáků a studentů ve věkové kategorii 20–25 let, kam spadají především studenti vysokých škol nebo jiných vysoce specializovaných škol, které se zpravidla koncentrují v největších regionálních centrech. V této věkové kategorii pouze 35,3 % žáků a studentů vyjíždělo do škol v rámci obce nebo do jiné obce v rámci okresu a převládala vyjížděka do jiného okresu nebo kraje.

Tab. 12.7 Vyjíždějící do škol podle místa školy, pohlaví a věkových skupin

Místo školy	Pohlaví		Věková skupina			
	muž	žena	6–14	15–19	20–25	26 a více
Vyjíždějící do škol celkem	721 025	709 874	913 642	398 231	111 947	7 079
na jiné adrese v obci	443 259	427 809	673 068	163 115	31 407	3 478
v jiné obci okresu	160 249	151 259	188 219	114 972	8 138	179
v jiném okrese kraje	55 467	59 396	25 916	68 216	20 012	719
v jiném kraji	58 408	67 213	24 108	50 050	49 174	2 289
v zahraničí	3 642	4 197	2 331	1 878	3 216	414

Mimo obec vyjíždělo za prací v rámci Česka celkem 2 029 425 zaměstnaných osob. Nejvýznamnějším centrem dojížděky za prací je Praha, kam dojíždělo více než 225 tisíc osob (jedná se o 11,1 % mimoobecní vyjížděky). Postavení Prahy je v tomto ohledu velmi dominantní. Mezi patnáct největších center dojížděky za prací kromě Prahy patří i další krajská města, z nichž nejvýznamnějším je Brno, do kterého dojíždělo více než 90 tisíc osob. Významné postavení mezi největšími centry dojížděky má i Mladá Boleslav, okresní město ve Středočeském kraji s vysokou koncentrací pracovních míst v automobilovém průmyslu, kam dojíždělo za prací přes 31 tisíc osob.

Tab. 12.8 Nejvýznamnější centra pracovní dojížděky

Název obce	Dojíždějící do zaměstnání celkem	Název obce	Dojíždějící do zaměstnání celkem
Praha	225 320	Pardubice	23 074
Brno	91 069	Liberec	18 015
Ostrava	60 351	Jihlava	17 849
Plzeň	37 639	Zlín	17 770
Olomouc	31 479	Opava	14 456
Mladá Boleslav	31 225	Ústí nad Labem	13 264
České Budějovice	28 877	Kladno	12 308
Hradec Králové	25 675		

Mimo obec vyjíždělo do školy v rámci Česka celkem 551 992 nepracujících žáků a studentů. Stejně jako u pracovní dojížděky, i v případě dojížděky do škol, je největším centrem Praha, kam dojíždělo více než 54 tisíc žáků a studentů, což představovalo 9,9 % mimoobecní vyjížděky. Významná je i pozice Brna, kam dojíždělo téměř 33 tisíc žáků a studentů (6,0 % mimoobecní vyjížděky). Postavení Prahy a Brna, jako největších center dojížděky do škol, je značně dominantní, ostatní krajská města jsou méně významná. Mezi patnácti největšími centry školské dojížděky lze nalézt všechna krajská města s výjimkou Karlových Varů. Z okresních měst je nejvýznamnější Mladá Boleslav, Kladno a Opava.

Tab. 12.9 Nejvýznamnější centra školské dojížděky

Název obce	Dojíždějící do škol celkem	Název obce	Dojíždějící do škol celkem
Praha	54 564	Liberec	6 258
Brno	32 992	Zlín	6 009
Plzeň	14 387	Ústí nad Labem	5 191
Olomouc	14 017	Mladá Boleslav	4 934
Ostrava	13 223	Jihlava	4 868
České Budějovice	12 372	Kladno	4 763
Hradec Králové	10 128	Opava	4 441
Pardubice	8 350		

Celkem bylo ve Sčítání 2021 zaznamenáno 221 720 meziobecních proudů v případě dojížděky do práce a 74 759 meziobecních proudů v případě dojížděky do škol. Dojížděku do zaměstnání charakterizuje vysoký počet malých proudů, které mají jen velmi omezený podíl na celkovém počtu dojíždějících osob. Zatímco téměř 200 tisíc proudů spadalo do kategorie o velikosti 1 až 9 osob, tyto proudy představovaly pouze 19,6 % celkového objemu osob. Naopak do největších proudů tvořených alespoň 100 osobami spadalo pouze 3 445 proudů, které zaujímaly 48,8 % celkového objemu osob.

Charakter dojížděky do škol se odlišuje od charakteru dojížděky do práce. U dojížděky do škol je také patrné velké množství malých proudů, ty ale mají vyšší podíl na celkovém objemu dojíždějících osob. Největší proudy s alespoň 100 osobami představovaly 21 % celkového objemu osob, což je podstatně méně než u dojížděky do práce. Naopak nejmenší proudy do 9 osob představovaly 25,3 % celkového počtu osob, což je o 6 procentních bodů více než v případě dojížděky do práce.

Tab. 12.10 Velikostní skupiny meziobecních proudů

	Velikostní skupina proudu vyjíždějících (počet osob)						
	celkem	1 – 9	10 – 19	20 – 49	50 – 99	100 – 499	500 a více
Dojíždějící do zaměstnání							
počet proudů	221 720	195 209	11 398	8 275	3 393	3 056	389
počet osob	2 029 425	397 196	153 197	252 897	235 804	600 620	389 711
podíl osob (%)	100,0	19,6	7,5	12,5	11,6	29,6	19,2
Dojíždějící do škol							
počet proudů	74 759	63 199	5 187	4 349	1 382	629	13
počet osob	551 992	139 823	70 859	132 896	92 632	106 924	8 858
podíl osob (%)	100,0	25,3	12,8	24,1	16,8	19,4	1,6

V případě dojížděky do práce směřoval největší meziobecní proud z Kladna do Prahy a zahrnoval celkem 8 829 osob. Mezi deset největších meziobecních proudů patří řada proudů směřujících do Prahy a Ostravy, dvou velkých měst s významnou koncentrací pracovních příležitostí. Jediným proudem v tab. 12.11, který směřuje opačným směrem, tedy z velkého města do menší obce, je dojížděka z Brna do Modřic. Celkem se jednalo o 3891 osob dojíždějících do práce v Modřicích. Modřice jsou obec bezprostředně sousedící s Brnem, kde vlivem komerční suburbanizace vzniklo významné množství pracovních příležitostí.

U dojížděky do škol směřoval nejsilnější meziobecní proud z Jesenice do Prahy a zahrnoval celkem 994 osob. Cílem většiny největších meziobecních proudů je Praha, která představuje nejvýznamnější centrum školské dojížděky (viz tab. 12.9). Všechny proudy školské dojížděky v tab. 12.11 lze charakterizovat jako proudy směřující do blízkého regionálního centra.

Tab. 12.11 Nejsilnější meziobecní proudy

	Z obce	Do obce	Velikost proudu (počet osob)
Dojíždějící do zaměstnání	Kladno	Praha	8 829
	Haviřov	Ostrava	7 321
	Brno	Modřice	3 891
	Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	Praha	3 326
	Říčany	Praha	3 289
	Jablonec nad Nisou	Liberec	3 241
	Frýdek - Místek	Ostrava	3 192
	Hlučín	Ostrava	2 949
	Hostivice	Praha	2 890
	Beroun	Praha	2 877
Dojíždějící do školy	Jesenice	Praha	994
	Roztoky	Praha	852
	Kladno	Praha	786
	Jablonec nad Nisou	Liberec	744
	Říčany	Praha	707
	Zdiby	Praha	678
	Haviřov	Ostrava	655
	Kuřim	Brno	597
	Hostivice	Praha	595
	Jirkov	Chomutov	577

12.3 Další charakteristiky vyjížďky a dojížďky do zaměstnání a škol

Mezi další charakteristiky vyjížďky a dojížďky do zaměstnání a do škol patří frekvence vyjížďky a dopravní prostředek využívaný pro cestu do zaměstnání nebo školy. V podkapitole jsou v části věnované dopravnímu prostředku analyzovány pouze hlavní dopravní prostředky využívané pro cestu do školy nebo zaměstnání, tedy prostředky využívané k nejdelsí části cesty.

Frekvenci vyjížďky do práce obecně charakterizuje vysoký podíl denní vyjížďky, tedy osob, které do práce vyjíždí alespoň pětkrát týdně. Celkem se jednalo o více než 2,6 milionu osob, tedy 71,5 % osob vyjíždějících do zaměstnání. Osob, které do práce vyjíždí jedenkrát až čtyřikrát týdně, bylo téměř 600 tisíc. Nezjištěnost frekvence vyjížďky do práce byla poměrně nízká a dosahovala 6,3 % vyjíždějících osob. Kombinace typu vyjížďky a frekvence ukazuje na stoupající význam méně pravidelné nedenní vyjížďky u mimoobecní vyjížďky do jiného kraje nebo do zahraničí a s tím související pokles významu denní vyjížďky. V případě vyjížďky do jiného kraje dosahoval podíl osob vyjíždějících alespoň pětkrát týdně na celkovém počtu vyjíždějících 55,5 % a u vyjížďky do zahraničí pouze 46,2 %. Platí tedy, že především u vyjížďky na nejdelsí vzdálenosti, volí vyjíždějící osoby formu méně pravidelné vyjížďky do práce.

Tab. 12.12 Vyjíždějící do zaměstnání podle místa pracoviště a frekvence vyjížďky

	5 x týdně a častěji	1x – 4x týdně	Pravidelně, ale méně než 1x týdně	Nepravidelně	Z jiného místa než z obvyklého bydliště	Nezjištěno
Vyjíždějící do zaměstnání celkem	2 603 661	596 935	23 060	168 800	19 665	230 523
Podle typu vyjížďky:						
na jiné adrese v obci	1 097 510	249 281	6 293	58 763	1 522	125 652
v jiné obci okresu	877 480	130 971	2 824	41 390	785	57 123
v jiném okrese kraje	354 691	82 978	2 333	22 573	1 415	22 889
v jiném kraji	239 708	119 056	7 061	33 982	7 951	24 215
v zahraničí	34 272	14 649	4 549	12 092	7 992	644

Zásadním rozdílem mezi frekvencí vyjížďky do práce a do školy je vysoká míra nezjištěnosti frekvence vyjížďky do školy, která dosahovala 35,1 % vyjíždějících. Takto vysoká míra nezjištěnosti snižuje vypovídací hodnotu dat a je nutné ji zohlednit při analýze frekvence vyjížďky do školy. Dominance osob vyjíždějících alespoň pětkrát týdně byla u vyjížďky do školy výraznější než v případě vyjížďky do práce a představovala 86,9 % vyjíždějících do školy se zjištěnou frekvencí vyjížďky. Více než 72 tisíc osob vyjíždělo do školy jedenkrát až čtyřikrát týdně. Stejně jako v případě vyjížďky do práce se i u vyjížďky do školy zvyšuje význam méně pravidelné nedenní frekvence vyjížďky u mimoobecní vyjížďky na delší vzdálenosti. V případě vyjížďky do jiného okresu v rámci kraje dosahoval podíl osob vyjíždějících alespoň pětkrát týdně na celkovém počtu osob se zjištěnou frekvencí vyjížďky 74,3 %. U osob vyjíždějících do jiného kraje tento podíl dále klesl na 46,3 %.

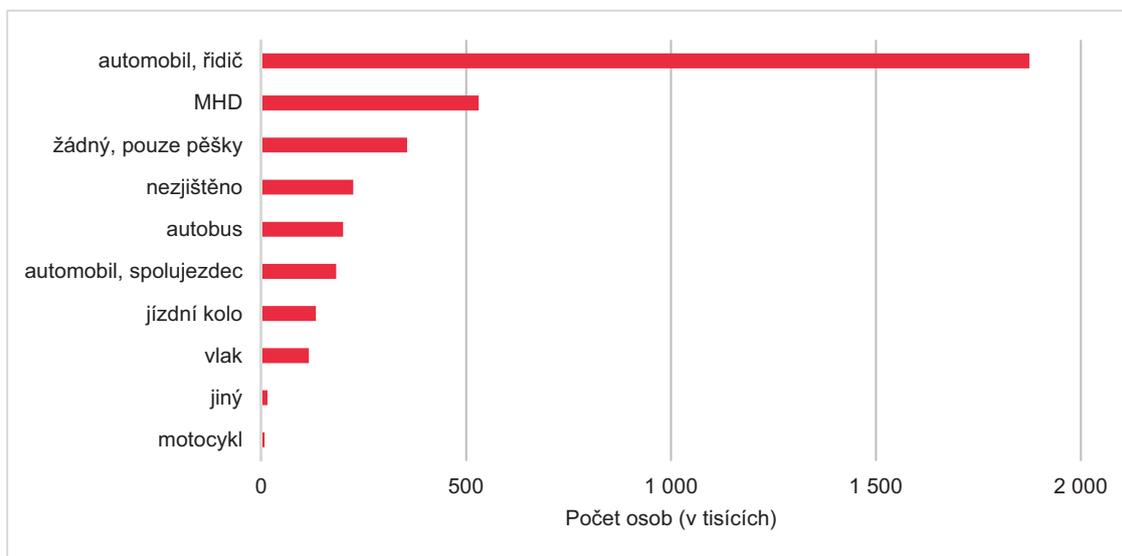
Tab. 12.13 Vyjíždějící do škol podle místa školy a frekvence vyjížďky

	5 x týdně a častěji	1x – 4x týdně	Pravidelně, ale méně než 1x týdně	Nepravidelně	Z jiného místa než z obvyklého bydliště	Nezjištěno
Vyjíždějící do školy celkem	807 336	72 429	8 625	22 778	17 342	502 389
Podle typu vyjížďky:						
na jiné adrese v obci	427 686	15 481	996	4 915	811	421 179
v jiné obci okresu	253 330	5 708	737	3 497	762	47 474
v jiném okrese kraje	74 332	17 637	1 372	3 395	3 348	14 779
v jiném kraji	49 424	32 947	5 345	9 673	9 466	18 766
v zahraničí	2 564	656	175	1 298	2 955	191

Nejčastěji využívaným dopravním prostředkem pro cestu do práce je automobil řízený vyjíždějí osobou. Tento dopravní prostředek používalo téměř 1,9 milionu osob, celkem se jedná o 51,4 % vyjíždějí do práce. Více než 530 tisíc osob (14,6 % vyjíždějí do práce) používalo pro cestu do práce městskou hromadnou dopravu a více než 350 tisíc osob (9,8 % vyjíždějí do práce) do práce chodilo pěšky. Ostatní dopravní prostředky používalo méně než 200 tisíc osob. Nejistota dopravního prostředku používaného pro cestu do práce byla poměrně nízká a dosahovala 6,1 % vyjíždějí osob.

Chůze je nejčastěji spojována s cestou do práce v rámci obce. Pěšky do práce mimo obec obvyklého pobytu chodilo pouze 20 340 osob, zatímco v rámci obce více než 335 tisíc osob. Podobně i městská hromadná doprava je využívána především pro cesty do práce v rámci obce. Celkem při cestě do práce v rámci obce využívalo městskou hromadnou dopravu více než 435 tisíc osob. Automobil řízený vyjíždějí osobou byl pro cestu do práce ve velké míře používán ve všech typech vyjíždějí. Nejvýznamnějšího relativního postavení dosahoval v případě vyjíždějí do zahraničí (87,6 % vyjíždějí osob), vyjíždějí do jiné obce v rámci okresu (75,8 % vyjíždějí osob) a vyjíždějí do jiného okresu v rámci kraje (74,1 % vyjíždějí osob). Autobus byl nejčastěji používán pro cesty do jiné obce v rámci okresu (více než 110 000 osob, což představuje 11,1 % vyjíždějí osob). Vlák byl jako dopravní prostředek pro cestu do práce používán především při vyjíždějí do jiného kraje nebo jiného okresu, u ostatních typů vyjíždějí byl jeho význam velmi nízký.

Graf 12.1 Vyjíždějí do zaměstnání podle hlavního dopravního prostředku

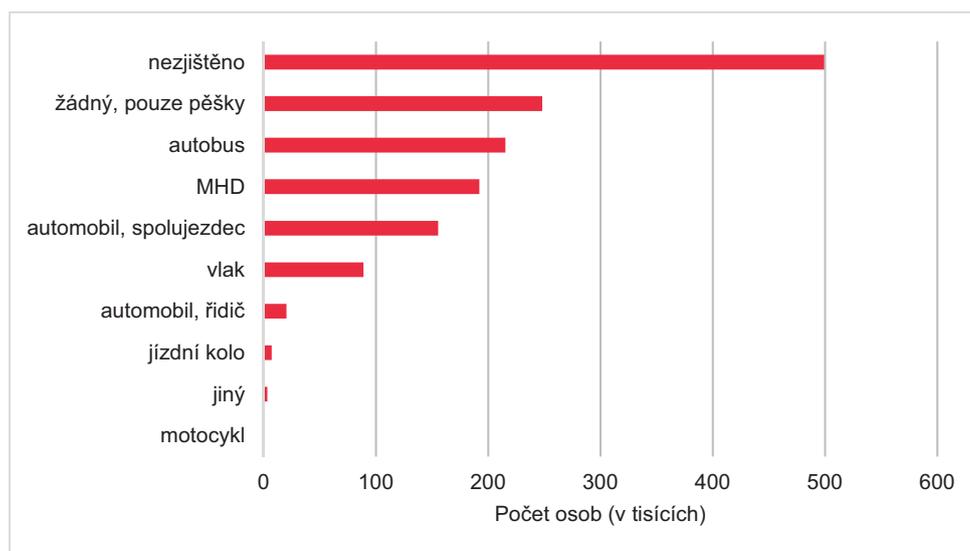
Tab. 12.14 Vyjíždějí do zaměstnání podle místa pracoviště a vybraných hlavních dopravních prostředků

	Automobil, řidič	MHD	Žádný, pouze pěšky	Autobus	Vlák	Nezjištěno
Vyjíždějí do zaměstnání celkem	1 874 806	530 890	356 109	199 755	116 155	224 508
Podle typu vyjíždějí:						
na jiné adrese v obci	476 991	435 225	335 769	15 200	4 380	125 074
v jiné obci okresu	751 853	34 414	12 042	110 442	25 420	57 401
v jiném okrese kraje	333 350	18 343	1 873	39 741	33 514	23 303
v jiném kraji	256 577	40 974	3 381	33 632	51 034	18 353
v zahraničí	56 035	1 934	3 044	740	1 807	377

Podobně jako u frekvence vyjíždky do školy, je i u dopravního prostředku používaného k cestě do školy zásadním problémem vysoká míra nezjištěnosti. Ta dosahovala 34,9 % vyjíždějících do školy, celkem se jednalo o téměř 500 tisíc osob. Na rozdíl od vyjíždky do práce, kde jednoznačně dominuje automobil, u vyjíždky do škol nelze identifikovat jeden dominantní dopravní prostředek. Nejvíce žáků a studentů chodilo do školy pěšky, celkem se však jednalo pouze o 26,7 % vyjíždějících do školy se zjištěným dopravním prostředkem. Mezi další často používané dopravní prostředky pro cestu do školy patřil autobus (23,1 % vyjíždějících se zjištěným dopravním prostředkem), městská hromadná doprava (20,6 %) a automobil řízený jinou než vyjíždějící osobou (16,7 %).

Kombinace dopravního prostředku použitého k cestě do školy a typu vyjíždky vykazuje podobné souvislosti jako v případě vyjíždky do práce. Chůze je primárně spojována s vnitroobecní vyjíždkou, u ostatních typů vyjíždky je její význam výrazně nižší. Pěšky do školy mimo obec obvyklého pobytu chodilo pouze 12 418 osob, zatímco více než 235 tisíc osob chodilo pěšky do školy v rámci obce obvyklého pobytu. Městská hromadná doprava byla také nejvýznamnější v případě vnitroobecní vyjíždky, kde představovala 28,7 % vyjíždějících se zjištěným dopravním prostředkem. Autobus byl využíván především pro cestu do školy v jiné obci okresu. U tohoto typu vyjíždky do školy autobus představoval 53,6 % vyjíždějících se zjištěným dopravním prostředkem. Vlák byl významným dopravním prostředkem pro cestu do školy v jiném kraji, kde ho využívalo 39,1 % vyjíždějících se zjištěným dopravním prostředkem, a cestu do jiného okresu kraje (31,8 % vyjíždějících se zjištěným dopravním prostředkem). Automobil řízený jinou než vyjíždějící osobou byl dopravním prostředkem využívaným napříč všemi typy vyjíždky do školy.

Graf 12.2 Vyjíždějící do škol podle hlavního dopravního prostředku

Tab. 12.15 Vyjíždějící do škol podle místa školy a vybraných hlavních dopravních prostředků

	Automobil, spolujezdec	MHD	Žádný, pouze pěšky	Autobus	Vlák	Nezjištěno
Vyjíždějící do škol celkem	155 409	192 188	248 120	215 399	89 033	499 187
Podle typu vyjíždky:						
na jiné adrese v obci	61 046	126 778	235 702	17 326	1 184	419 098
v jiné obci okresu	67 227	29 772	4 243	137 761	17 837	46 687
v jiném okrese kraje	13 658	12 522	1 838	36 193	29 877	14 992
v jiném kraji	12 406	21 896	3 829	23 508	39 563	18 227
v zahraničí	1 072	1 220	2 508	611	572	183